

Мислење на Комесарот за човекови права
во врска со независното
и делотворно разрешување
на поплаките против полицијата

COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS

COMMISSAIRE
AUX DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Мислење на Комесарот за човекови права
во **врска со независното**
и **делотворно разрешување**
на **поп拉克ите** против **полицијата**

Благодарност

Комесарот би сакал да ја изрази својата благодарност до Д-р Греам Смит (Dr Graham Smith), надворешен консултант, за неговата помош при изготвувањето на ова Мислење.

Содржина

1. Вовед	
2. Дефиниции	
3. Вршење на полициска работа: општи принципи	
4. Цел и природа на системот на претставки во врска со полицијата	
5. Независното тело за претставки во врска со полицијата	
6. Работење на системот на претставки во врска со полицијата	
6.1. Видливост и достапност	
6.2. Известување, регистрирање и распределување	
6.3. Процес на медијација	
6.4. Процес на истрага	
6.5. Разрешување и ревидирање	
Референци	

Резиме

Независниот и делотворен систем на претставки во врска со полицијата е од суштинска важност за работењето на демократска и отчетна полициска служба.

Независното и делотворно разрешување на поплаките ја јакне јавната доверба и верба во полицијата и обезбедува отчетност, т.е. да нема неказливост за полициска злоупотреба или за злоставување.

Системот за поплаки мора да е способен соодветно и пропорционално да се справи со широк спектар на наводи против полицијата, согласно сериозноста на причината за поплаката на подносителот и последиците за службеникот против кого е поплаката.

Системот за претставки во врска со полицијата треба да биде разбирлив, отворен и достапен, како и да има позитивен поглед и разбирање за прашањата на род, раса, етничка припадност, вероисповест, уверување, сексуална ориентација, родов идентитет, попреченост и возраст. Тој треба да биде ефикасен и поткрепен со потребните ресурси, како и да придонесува кон развој на култура на грижа при вршењето полициската служба.

Европскиот суд за човекови права има разработено пет принципи за делотворна истрага за поплаките против полицијата, што се повикуваат на Член 2 или Член 3 од Европската конвенција за човекови права:

- **Независност:** не треба да постои институционална, ниту хиерархиска врска меѓу истражителот и службеникот против кого е поплаката, а треба да постои и практична независност;
- **Соодветност:** истрагата треба да може да прибере докази за да определи дали постапувањето на полицијата во врска со коешто е поплаката било незаконито и да ги идентификува и казни одговорните;
- **Неодложност:** истрагата треба да се спроведе неодложно и експедитивно, за да се задржи довербата во владеењето на правото;
- **Под лупата на јавноста:** процедурите и донесувањето одлуки треба да се отворени и транспарентни, со цел да се обезбеди отчетност; и
- **Вклученост на жртвата:** подносителот на претставката треба да биде вклучен во процесот во врска со претставката, за да ги штити своите легитимни интереси.

Овие пет принципи мора да се запазени при истрага за смрт или сериозна повреда додека е лицето задржано од полицијата или како последица на постапување на полицијата. Тие, исто така, даваат корисна рамка за определување на било кој вид на претставки. Најдобра пракса

се остварува со делување на Независно тело за претставки во врска со полицијата, што работи во партнерство со полицијата.

Независното тело за претставки во врска со полицијата треба да има надзор врз системот на претставки во полицијата и да ја споделува со полицијата одговорноста за:

- видливоста и надзорот врз системот;
- процедури за известување, регистрирање и распределба на претставките;
- медијација за претставките за кои не се води истрага;
- истражување на претставките; и
- разрешување на претставките и ревизија.

Очекувањето дека ќе се поведе кривична или дисциплинска постапка против полициски службеник против кого постојат докази за полициска злоупотреба е важна заштита од некажливоста и таа е суштествена за довербата на јавноста во системот на претставки во врска со полицијата. Обвинителството, полицијата и Независното тело за претставки во врска со полицијата треба да ги образложат своите одлуки поврзани со кривичните и дисциплинските постапки за кои се одговорни.

1. Вовед

1. Последниве години, Европскиот суд за човекови права, Комитетот за спречување на тортура и нечовечко или понижувачко постапување или казнување (КСТ) и Комесарот за човекови права идентификуваа проблеми во начинот на кој се постапува по претставките против полицијата. Судската пракса на Европскиот суд за човекови права бргу се развива во поглед на полициска злоупотреба и отсуството на делотворни истраги и корективи. КСТ сметаше дека е неопходно да се дадат препораки за борба против неказнивоста на полицијата за злоставување и полициска злоупотреба по посетите на разни земји-членки. Слично, Комесарот извести за наводи за полициска злоупотреба и неказниност и препорача развивање на независни механизми за претставки во врска со полицијата во некои земји-членки.

2. За да се зголеми запознаеноста околу претставките во врска со полицијата Комесарот организираше две работилници, во мај 2008, во врска со независноста и делотворноста на механизмите за поплаки и начинот на кој националните структури за човекови права постапуваат по поплаките против полицијата.¹

3. Согласно мандатот на Комесарот за човекови права да ја унапредува свеста и да промовира делотворно почитување и целосно уживање на човековите права во земјите-членки на Советот на Европа, како и да дава совети и информации околу заштитата на човековите права (Член 3 и Член 8 of Резолуцијата (99) 50 на Комитетот на Министри), Комесарот го издава ова Мислење во врска со независното и делотворно разрешување на поплаките против полицијата.

2. Дефиниции

Во ова Мислење важат следниве дефиниции.

4. Полиција се однесува на традиционалните полициски сили или служби и други јавно овластени, односно контролирани служби на кои државата, согласно принципот на владеењето на правото, им доверила одговорност за вршење полициски задачи. Иако приватни институции, на пример приватна компанија за обезбедување, може исто така да вршат полициски задачи, ова Мислење не се однесува на вакви организации.

1. Експертска работилница 'Police complaints mechanisms: ensuring independence and effectiveness', Strasbourg, 26-27 мај 2008, и работилница 'Complaints against the police – their handling by the national human rights structures', Санкт Петербург, 20-21 мај 2008. Втората работилница беше организирана во рамки на заедничката програма на Европската Унија и Советот на Европа „Основање активна мрежа на независни вонсудски структури за човекови права“, позната како 'The Peer-to-Peer Project'.

5. Полициска работа се однесува на одговорностите и должностите што ги врши полицијата за заштита на јавноста, вклучувајќи:

- зачувување на мирот;
- спроведување на законот;
- спречување и откривање криминал;
- заштита на човековите права.

Ваквите услуги треба да се остваруваат согласно принципите на праведност, еднаквост и почитување на човековите права.

6. Претставка се однесува на поплака околу полициската служба или однесувањето на полициски службеник со коешто е запознаен соодветниот орган, а тоа може да биде односната полициска служба или независно тело за претставки во врска со полицијата. Ова Мислење главно важи за претставки поднесени за однесувањето на полициските службеници. Претставките за стандардите на полициска работа, оперативните инструкции или политиките на полициската работа во ова Мислење ќе се споменуваат како „приговори“, за да се разграничат од претставките за постапувањето. Во поглед на очекувањата дека сите претставки ќе бидат сфатени сериозно, соодветно третираны и, со цел да се научат лекциите, во ова Мислење приговорите ќе се споменуваат кога се релевантни за одржување на довербата на јавноста во системот на претставки во врска со полицијата.

7. Во случај да се работи за Членот 2 од ЕКЧП, за правото на живот, или Член 3, за забраната на мачење, нечовечко или понижувачко постапување или казнување, прецедентното право на Европскиот суд за човекови права налага истрага да се спроведе независно од тоа дали е поднесена претставка против полицијата или не. Во ова Мислење, сериозен инцидент од овој тип ќе се спомене како претставка што мора да се истражи согласно петте принципи на ЕКЧП за делотворно истражување на претставки во врска со полицијата.

8. Пет принципи на ЕКЧП на делотворни истраги на претставки во врска со полицијата – независност, соодветност, неодложност, под лупата на јавноста и вклученост на жртвата – се однесуваат на барања разработени во прецедентното право на Европскиот суд за човекови права за истражување на сериозни инциденти поврзани со полицијата, што се однесуваат на Член 2 или Член 3 од ЕКЧП (види подолу, точка 30).

9. Подносител се однесува на лице кое поднело претставка против полицијата или лице кое не поднело претставка но било жртва, или – во случај на смрт – на ужалените, во сериозен инцидент по кој полицијата или Независното тело за претставки во врска со полицијата извршиле истрага како да била поднесена претставка.

10. Независното тело за претставки во врска со полицијата (НТПП) се однесува на јавна организација што има одговорност за постапување по претставки против полицијата и е неповрзана и одделна од полицијата.

11. Систем на претставки во врска со полицијата се однесува на оперативната рамка за постапување по претставките против полицијата во сите фази на процесот на претставките:

1. видливоста и достапноста на системот: во врска со унапредувањето на јавната свест и леснотијата со којашто може да се поднесе претставка;
2. известување, регистрирање и распределување: во врска со начинот на кој се примаат претставките, на којшто се регистрираат претставките и се определува соодветната постапка за обработка на различни типови претставки;
3. процес на медијација: во врска со начинот на кој се постапува по претставките што не се истражуваат;
4. процесот на истрага: во врска со начинот на кој се постапува по претставките што се истражуваат;
5. разрешница: во врска со исходот на претставката како резултат на истрага; и
6. процедури за ревизија: во врска со правото на подносителот да го оспори начинот на кој се постапувало по неговата претставка или исходот на претставката.

12. Разрешување на претставка се однесува на напредокот на претставката низ сите административни вонсудски постапки, што кулминира со евентуални препораки дадени до органот за кривично гонење или до полициската служба. Ова Мислење не се однесува на одржувањето на некој судски трибунал или трибунал за утврдување на факти во врска со кривична или дисциплинска постапка против полициски службеник, а којашто може да произлезе како последица од претставката.

3. Вршење полициска работа: општи принципи

13. Постои широка меѓународна согласност околу управувањето со полицијата и вршењето полициска работа.²

2. Види, на пример, Council of Europe, European Code of Police Ethics; Council of Europe Committee for the Prevention of Torture, *Стандарди на КСТ (CPT)*, Поглавје IX. Combating Impunity; United Nations, *Code of Conduct for Law Enforcement Officials*; Council of Europe Joint Informal Group on Police and Human Rights, *Policing in a Democratic Society; Is your police service a human rights champion?*; Organization for Security and Co-operation in Europe, *Guidebook on Democratic Policing*; United Nations International Police Task Force, *Commissioner's Guidance for Democratic Policing in the Federation of Bosnia-Herzegovina*.

14. Неколку фактори придонесуваат за позицијата на полицијата како истакната и почитувана јавна институција:

- врши клучни јавни услуги;
- има чести интеракции со јавноста;
- води интензивни кампањи за превенција на криминалот, јавна безбедност и кривични истраги и апелира за јавна поддршка и помош;
- има мрежа на локални полициски станици/простории; и
- одржува блиски врски со локалните заедници.

15. Во интерес на независно, непристрасно и делотворно вршење на полициските услуги, како и поради заштита од политичко вмешување, на полицијата ѝ се дава широк простор на дискреција во извршувањето на нејзините должности.

16. За таа да ги извршува своите должности, законот ѝ дава на полицијата овластувања за употреба на присилба, а полицијата може да користи и разумна сила кога законито ги извршува своите овластувања.

17. Како што општеството станува сè покомплексно во последниве децении и како што напредува научното и технолошкото знаење, специјалните овластувања достапни на полицијата за вршење на нејзината должност се проширени, а зголемен е и нејзиниот капацитет да навлегува во животите на луѓето и да ги попречува индивидуалните човекови права.

18. Придржувањето кон законите важи за полицијата подеднакво како и за секој друг поединец. Не смее да има обиди да се скрие, да се најде изговор или оправдание за незаконитото извршување на присилбените или други овластувања на полициски офицер кои што навлегуваат во мирот и спокојството на поединецот, со повикување на законитото право на полицијата да се служи со такви овластувања. Полициската етика и придржувањето кон професионални стандарди постојат за да обезбедат дека вршењето на полициската служба е со највисок квалитет. Не смее да има полициска неказнивост за злоставување или злоупотреба на функцијата.

19. Како што се зголемени полициските овластувања, така се зголеми и очекувањето дека полициските служби ќе се придржуваат кон принципите на демократија, отчетност и почитување на човековите права; имено, како што е напишано во Преамбулата кон *Кодексот на однесување за службениците на органите за спроведување на законот* – ‘секој орган за спроведување на законот треба да ја претставува својата заедница и да се одзива и да биде отчетен кон заедницата како целина’.

20. Постои рамка на административни, политички, правни и фискални регулаторни механизми насочени кон остварување на демократска, отчетна полиција којашто ги почитува човековите права. Системот на праведни и делотворни претставки во врска со полицијата е суштествен дел на ваквата регулаторна рамка и последниве години НТПП уредени со закон се основани во бројни јурисдикции ширум светот, за да вршат надзор врз администрирањето на процесот на поплаки.

4. Цел и природа на системот на претставки во врска со полицијата

21. Полициската работа е тесно поврзана со споровите меѓу поединци и групи луѓе и нивно разрешување. Полициската пракса е, оттука, подложна на грешка и недоразбирање. Размислувањето за стекнатите искуства во полициската пракса, одн. подготвеноста за осврнување на поплаките и признавање на грешките во најрана можна пригода, како и извлекувањето поуки од претставките, ја јакне делотворноста на полицијата и довербата на јавноста во истата. На исполнителна и отчетна полициска служба што е очигледно подготвена да се зафати со она што ја загрижува јавноста ќе и' биде, исто така, полесно да ја придобие довербата на јавноста во својата способност и посветеност да ги спречува криминалот и злоупотребите на овластувањата сторени од полициски службеници.

22. Главните цели на системот на претставки во врска со полицијата се:

- да се осврне на поплаките на подносителите;
- да идентификува полициска злоупотреба и, кога е соодветно, да понуди докази како поткрепа на
 - i. кривична постапка,
 - ii. дисциплинска постапка, или
 - iii. други раководни мерки;
- да приложува на полицијата повратни информации од лицата кои имаат директно искуство со полициската пракса;
- да го олеснува пристапот кон правото на делотворен коректив за повреда на правата заштитени според ЕКЧП, како што е пропишано со Член 13 од ЕКЧП;
- да спречува злоставување од страна на полицијата и злоупотреба на полициската функција;
- заедно со полицијата и други регулаторни тела да утврдува, следи и спроведува полициски стандарди; и

- да ги извлекува поуците (што е добро, а што лошо) околу полициските политики и пракса.

23. Сите претставки, вклучувајќи ги и приговорите, им даваат на полициските служби можност да учат лекциите директно од јавноста и служат како важни индикатори на реактивноста, одн. исполнителноста на полицијата и отчетноста кон заедницата.

24. За да може делотворно да се спречува злоставувањето од страна на полицијата и злоупотребата на полициската служба, сите поплаки против полицијата, вклучувајќи ги и приговорите, треба да се третираат на соодветен начин. Претставките и начинот на кој се постапува по нив треба да се разграничат зависно од сериозноста на наводите и потенцијалните последици по службеникот против кого е поплаката.

25. Системот на претставки во врска со полицијата треба да делува како дополнение, а не како замена на кривичните, јавни и приватни правни лекови за полициска злоупотреба.

26. Постојат четири главни типа на претставки против однесувањето на полициски службеник, во врска со наводи за:

- злоупотреба од која произлегуваат прашања на кривична одговорност;
- повреда на основно човеково право или слобода;
- злоупотреба од која што произлегуваат прашања на дисциплинска одговорност; и
- слаб или несоодветен квалитет на работењето.

27. Процедурите за помалку сериозните поплаки не треба да се толку комплицирани што би можеле да го наведат потенцијалниот подносител да се откаже од поднесувањето претставка. Доколку како резултат на претставката произлезе кривична постапка или дисциплинска постапка, мора да постојат доволни заштитни механизми за да ги заштитат правата на полицискиот службеник против кого е поплаката.

28. Системот на претставки во врска со полицијата треба да е разбирлив, отворен и достапен и треба да има позитивен поглед и разбирање на прашањата за род, раса, етничка припадност, вероисповест, уверување, сексуална ориентација, родов идентитет, попреченост и возраст. Тој треба да е ефикасен и опремен со соодветните ресурси и да придонесува кон развојот на култура на грижа во вршењето на полициската работа.

5. Независно тело за претставки во врска со полицијата

29. Независниот и делотворен систем за претставки е од суштествена важност за обезбедување и одржување на јавната доверба во полицијата, а тој ќе служи и како фундаментална заштита против злоставувањето и злоупотребата. Независното тело за претставки во врска со полицијата (НТПП) треба да претставува основен дел на ваквиот систем.

30. Петте принципи на делотворни истраги во врска со полициски претставки се разработени во судската пракса на Европскиот суд за човекови права за Член 2 и Член 3 од ЕКЧП:

1. **Независност:** не треба да постои институционална, ниту хиерархиска врска меѓу истражителите и службениците на кои се однесува поплаката и треба да постои практична независност;³
2. **Соодветност:** истрагата треба да е способна да прибере докази за да определи дали однесувањето на полицијата на коешто се однесува поплаката било незаконито и да ги идентификува и казни одговорните;⁴
3. **Неодложност:** истрагата треба да биде спроведена неодложно и експедитивно, за да се задржи довербата во владеењето на правото;⁵
4. **Под лупата на јавноста:** процедурите и донесувањето одлуки треба да се отворени и транспарентни, со цел да се обезбеди отчетност;⁶ и
5. **Вклученост на жртвата:** подносителот на претставката треба да биде вклучен во процесот во врска со претставката, за да ги штити своите легитимни интереси.⁷

31. Член 2 и Член 3 од ЕКЧП се фундаментални одредби и ги содржат основните вредности на демократските општества што го сочинуваат Советот на Европа.⁸ Има две главни цели на петте принципи на ЕКЧП за делотворни истраги на претставки во врска со полицијата. Од една страна, тие се изготвени за да се обезбеди дека поединец има делотворен

3. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007; *Bati v Turkey* (Апликација бр. 33097/96 и 57834/00), Пресуда од 3 јуни 2004.

4. Види, на пример, *Nachova v Bulgaria* (Апликација бр. 43577/98 и 43579/98), Пресуда од 6 јули 2005; *Aksoy v Turkey* (100/1995/606/694), Пресуда од 18 декември 1996.

5. Види, на пример, *Isayeva v Russia* (Апликација бр. 5794/00, 57948/00 и 57949/00), Пресуда од 24 февруари 2005; *Aydin v Turkey* (57/1996/676/866), Пресуда од 25 септември 1997.

6. Види, на пример, *Ognyanova v Bulgaria* (Апликација бр. 46317/99), Пресуда од 23 февруари 2006; *Chitayev v Russia* (Апликација бр. 59334/00), Пресуда од 18 јануари 2007.

7. Види, на пример, *McKerr v UK* (Апликација бр. 28883/95), Пресуда од 4 мај 2001.

8. Види, на пример, *McCann v UK* (17/1994/464/545), Пресуда од 20 февруари 1995; *Selmouni v France* (Апликација бр. 25803/94), Пресуда од 28 јули 1999.

правен лек за наводна повреда на Член 2 или Член 3 од ЕКЧП.⁹ Од друга страна, намерата на принципите е да штитат од повреда на тие фундаментални права со тоа што ќе обезбедат истражна рамка што е делотворна и способна да ги изведе прекршителите пред лицето на правдата.¹⁰

32. Минималното барање е дека државата – членка мора да обезбеди постоење на механизми кои ќе се придржуваат кон петте принципи во случај да се доведе во прашање повреда на Член 2 или Член 3 од ЕКЧП. За остварување на оваа цел, КСТ јасно препорачува создавање на целосно независно истражно тело.¹¹

33. Пошироко, петте принципи служат и како корисни насоки за третирање на сите видови претставки. Постоенето на Независно тело за претставки во врска со полицијата (НТПП) со сеопфатни одговорности за целокупниот систем на претставки во врска со полицијата ќе го зајакне принципот на независност. Практиките сугерирани во ова Мислење се во прилог на создавање на систем на претставки во врска со полицијата што ги почитува човековите права и што ќе овозможи соодветен и пропорционален одговор на сите претставки.

34. Законодавството треба да овозможи работење на НТПП со општи одговорности за системот на претставки во врска со полицијата и изрична одговорност за истражување на претставките во врска со Член 2 и Член 3 согласно принципот на независност кој што го налага ЕКЧП. Ќе бидат потребни и споредни одредби, на пример, подзаконски акти, прописи, упатства и протоколи за да се овозможи полицијата и НТПП да работат заедно, во партнерство и да се погрижат по сите претставки да се постапува праведно, независно и делотворно.

35. Во некои европски јурисдикции каде што НТПП се основани последниве години, истите се јавуваат во облик на специјализирана институција на омбудсман, или пак постојана комисија. Именувањето на Полициски омбудсман или Комисија за претставки во врска со полицијата, којашто би се состоела од неколку комесари координирани од Претседател, може да спроведува праведен, независен и делотворен систем за претставки. *Принципите за статусот и функционирањето на националните институции за унапредување и заштита на човековите права* на Обединетите нации (Париски принципи) се релевантни и за утврдување на независноста и функционирањето на НТПП. Природно, уставните уредувања и полициските системи, заедно со

9. Види, на пример, *Salman v Turkey* (Апликација бр. 21986/93), Пресуда од 27 јуни 2000, § 123.

10. Види, на пример, *Nachova v Bulgaria* (Апликација бр. 43577/98 и 43579/98), Пресуда од 6 јули 2005, § 110.

11. *Стандарди на КПТ (СРТ)*, Поглавје IX., § 38.

историските, политичките и културните влијанија што преовладуваат во секоја од земјите-членки ќе играат главна улога во определувањето на институционалното уредување на НТПП.

36. НТПП мора да биде транспарентен во своето работење и отчетен. Секој Полициски омбудсман или Комесар за претставки во врска со полицијата треба да е именуван од и одговорен пред законодавното собрание или комитет на избрани претставници кои немаат изрични одговорности за вршењето на полициските задачи.¹²

37. На НТПП мора да му се на располагање доволни јавни средства што ќе овозможат да ја врши својата истражна и надзорна функција. На истражителите на НТПП мора да им се даде цел дијапазон на полициски овластувања што ќе им овозможи да спроведат праведни, независни и делотворни истраги.

38. НТПП треба да биде репрезентативно за различните видови население и да овозможи консултирање со сите засегнати во системот на претставки во врска со полицијата. Тука се опфатени подносителите на претставки и нивните застапници, полициските служби и здруженијата на вработените, централните и локалните владини сектори со одговорности за полицијата, обвинителите, организациите од заедницата и невладините организации кои што ја следат полициската работа.

39. НТПП треба да ја почитува оперативната независност на полицијата и да го поддржува раководителот на полицијата како дисциплински орган за полициската служба. Треба да постои придржување кон јасна поделба на одговорноста меѓу НТПП и полицијата со целосна соработка од страна на полицијата, што ќе помогне да се одржат високите стандарди на постапување и да се подобри успешноста на полицијата.

40. НТПП треба да има одговорност за истражување на претставките во кои:

- се покренува прашање од Член 2 или Член 3 од ЕКЧП; или
- се поставува прашање на кривична или дисциплинска одговорност.

Покрај ова, полицијата може доброволно да проследува претставки до НТПП; членовите на Владата со надлежност врз полицијата може да побараат НТПП да спроведе истрага за полициско прашање кога се смета дека е тоа во јавен интерес; или, НТПП може да повика на истрага за секое полициско прашање кога смета дека тоа е во јавен интерес.¹³

12. Види, на пример, *Khan v UK* (Апликација бр. 35394/97), Пресуда од 27 јуни 2000, § 46.

13. Види, на пример, *Acar v Turkey* (Апликација бр. 26307/95), Пресуда од 8 април 2004, § 221

41. Полицијата треба да има одговорност за истрага на претставки каде:
- Не се покренуваат прашања од Член 2 или Член 3 од ЕКЧП;
 - не се поставува прашање на кривична или дисциплинска одговорност; или
 - НТПП ја пренесува на полицијата одговорноста за постапување по претставката.

6. Работење на системот на претставки во врска со полицијата

6.1 Видливост и достапност

42. Полицијата и НТПП треба да споделуваат одговорност за видливоста и достапноста на системот на претставки во врска со полицијата. Истакнатоста на полициската служба и честата интеракција со јавноста ја поставуваат во идеална положба да ја промовира јавната свест за системот на претставки што е во надлежност на НТПП.

43. Меѓу примерите на добра пракса се и:

- давање информации околу претставките во информативните материјали за полицијата;
- видливо истакнување на информациите за претставките во сите полициски простории, особено онаму каде се задржуваат приведените лица;
- сите лица задржани во полициските објекти треба при отпуштањето писмено да се информираат за тоа како може да се поднесе претставка;
- кога се на должност, полициските службеници да носат „информативни картички за претставки“ што може да се дадат на поединци кои изразуваат незадоволство од полицијата;
- истакнување на информации за претставките во врска со полицијата на јавни места контролирани од органите од системот на кривична правда, како што се обвинителството, затворите и судските служби; и
- истакнување на информации за претставките во врска со полицијата на јавни места што не спаѓаат под системот на кривична правда, вклучувајќи ги локалните, советодавните и добротворните организации.

44. При вршењето на нивните должности, полициските службеници доаѓаат во чест контакт со луѓе од секаков тип. Статусот на потенцијалниот подносител може да влијае врз тоа дали тие ќе имаат или не доверба да се упатат кон системот на поднесување претставки.

Пристапот кон системот треба да е преку полицијата и преку НТПП. Треба да е достапен цел спектар методи што ќе го олеснат пристапот на самоуверениот подносител кој е целосно свесен за своето право да поднесе претставка и сака непосредно и директно да има работа со полицијата. Подносителите кои се колебаат и би претпочитале да побарат совет а да немаат директно работа со полицијата треба, исто така, да имаат целосен и комплетен пристап кон системот за претставки.

45. Подносителите треба да може да именуваат правен застапник, претставник или трето лице по нивен избор што ќе постапува во нивно име по сите аспекти на претставката. Со цел да се запазат неговите легитимни интереси, на подносителот треба да му е на располагање финансиска помош за правни совети и застапување.

46. Пристапот кон системот на претставки во врска со полицијата, било од страна на подносителот, или пак од страна на застапникот именуван од него, може да биде преку различни начини, вклучувајќи:

- лично во полициските објекти, било тогаш кога настанала причината за претставката или последователно;
- со телефонски повик до полицијата или НТПП;
- со факс до полицијата или НТПП;
- со писмо до полицијата или НТПП; или
- електронски, со е-пошта или преку Интернет, до полицијата или НТПП.

47. Полицискиот персонал којшто има директен контакт со странки во врска со општи прашања, било во приемната служба во полициските објекти или по телефон, треба да добие обука и да може да дава основни совети за системот на претставки.

6.2 Известување, регистрирање и распределување

48. Сите смртни случаи и сериозни повреди настанати додека лицето е задржано од полицијата или во врска со вршењето полициски задачи мора да се проследат што е можно поскоро до НТПП, за да бидат регистрирани.¹⁴

49. НТПП мора да има овластувања неопходно да покрене истрага за инцидент што довел до смртен случај или сериозна повреда во отсуство

14. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 339.

на претставка или согласност на жртвата или, во случај на смрт, ужалените.¹⁵

50. Кон потенцијалните подносителите и претставниците назначени од нив кои сакаат својата претставка да ја поднесат лично или по телефон треба да се постапува со почитување и грижа од полицијата и НТПП, како граѓани кои извршуваат граѓанска должност.

51. Известувањето за претставката може да е упатено до полицијата или до НТПП.

52. Сите претставки треба да се регистрирани од НТПП. Сите претставки поднесени до полицијата треба да се препратат до НТПП за да се регистрираат.

53. Наводите за злоставување или полициска злоупотреба поднесени до судски службеник треба да се регистрираат и препратат до НТПП за и таму да бидат регистрирани.¹⁶ Истото важи и кога уверливи докази се достапни на судски службеник.

54. Кога до практичар од кривичното правосудство¹⁷ или до лекар одн. Медицински кадар ќе се поднесат наводи за злоставување или полициска злоупотреба, или пак ќе му се достапни уверливи докази за тоа, тој треба да се поттикне да го проследи прашањето до НТПП за да се регистрира.

55. Полицијата треба да може да постапува по претставките по нивното известување, додека се чека регистрањето од страна на НТПП, и тоа по претставки кои што:

- се од категорија за која одговорност за постапување по нив има полицијата; и
- за кои подносителот сака полицијата да постапи без да го инволвира НТПП.

56. НТПП треба да е одговорно за категоризирање на претставките и определување на постапката за нивно третирање. Примери на одлуки за распределба при регистрација на претставките се и следниве:

- да не се презема никаков натамошен чекор врз основа на тоа што подносителот немал оправдана причина за претставката;
- да не се преземаат натамошни чекори по барање на подносителот;
- да се дефинира претставката како приговор и да се проследи до соодветниот орган;

15. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 339.

16. Види, на пример, *Стандарди на КСТ (CPT)*, Поглавје IX., § 28.

17. Види, на пример, *Aksoy v Turkey* (100/1995/606/694), Пресуда од 18 декември 1996, §§ 56 и 99.

- да се потврди одлуката на полицијата да се занимава со претставката додека се чека да се проследи до НТПП;
- доколку претставката е поврзана со отворена кривична постапка, да се консултира со надлежниот истражен орган и да се определи дали одлуката за распределба треба да го сочека исходот на таа постапка;
- да се проследи до полицијата за медијација;
- да се проследи до полицијата за истрага; или
- да се проследи до истражител од НТПП.

6.3 Процес на медијација

57. Поплака која професионалец може да ја смета за тривијална, може да предизвика вознемиреност кај поединец - припадник на јавноста. Начинот на кој се третират ваквите претставки ќе се одрази врз јавната доверба во системот на претставки во врска со полицијата како и врз довербата во самата полиција.

58. Во тек на својата секојдневна работа, полициските службеници редовно се осврнуваат на поплаки дури и без потреба да се поднесе претставка. Може тоа да се стори преку објаснување, забележување дека навистина постои и различно гледиште или пак извинување. Кога релативно едноставно недоразбирање или недостаток во комуникацијата меѓу полициски службеник и припадник на јавноста ќе доведе до претставка, не мора да е нужно полицијата или НТПП да преземат долга и скапа истрага. Понатаму, тешко е веројатно дека истрагата ќе го исполни очекувањето на подносителот дека неговата едноставна претставка ќе биде разрешена брзо, на едноставен и директен начин. Треба да се пропише ваквите претставки да бидат разрешувани преку медијација или помалку формален механизам.

59. Полицискиот службеник чија надлежност е постапување по претставка што е определена како соодветна за медијација ќе треба да се погрижи да прибере информации за претставката и за тоа како подносителот и службеникот против кого е претставката сакаат да се постапи, па, ако е потребно, да именува медијатор.

60. Примери за тоа како претставка може задоволително и навремено да се реши преку медијација со согласност на подносителот и службеникот против кого е претставката се и следниве:

- со писмо до подносителот од страна на повисок полициски службеник којшто дава отчет за постапката против која е поплаката и, ако е соодветно, дава и извинување;

- со средба меѓу подносителот, во присуство на именуван претставник, и повисок полициски службеник;
- со понуда на *ex gratia* исплата; или
- со организирање средба свикана од повисок полициски службеник или независен медијатор меѓу подносителот и службеникот против кого е поплаката, во присуство на претставници, ако се побара.

61. Подносителот треба да има право да го оспори начинот на којшто е постапувано по неговата претставка што минала низ медијација, или начинот на кој е разрешена од полицијата, преку жалба до НТПП.

6.4 Процес на истрага

62. Покрај барањето дека претставките според Член 2 и Член 3 мора да се истражат согласно петте принципи на ЕКЧП за делотворни истраги на претставките во врска со полицијата, судската пракса на Европскиот суд за човекови права исто така дава корисни насоки за сите фази во процесот на постапување по претставките во врска со полицијата.

Независност

63. Постојењето на НТПП со сеопфатни одговорности за надзор над целокупниот систем на претставки во врска со полицијата дава важен придонес кон принципот на независност. Одговорноста на НТПП за регистрирање и распределување на постапувањето по претставката е целосно во склад со очекувањето дека покрај практичната независност треба да не постои ни институционална, ниту хиерархиска врска меѓу истражителите и службеникот против кого е поплаката.¹⁸ Потребни се утврдени критериуми за да се определи кој ќе биде одговорен за истрага по претставката и кој ќе ја спроведе истрагата.

64. Сериозноста на претставката, во смисла на она што го доживеал подносителот, последиците по службеникот против кого е поплаката и јавниот интерес играат важна улога при определувањето кој ќе има одговорност за истрагата.

65. Ресурсите ќе бидат фактор во утврдувањето која организација (полицијата или НТПП) треба да ја спроведува истрагата и да го сноси најголемиот дел од трошоците.

¹⁸. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 325.

66. Примери на начинот на соработка меѓу НТПП и полицијата согласно принципот на независност, сериозноста на претставката и импликациите по управувањето со ресурсите се и следниве:

- НТПП да има одговорност за истрагата по претставката, спроведена од истражители на НТПП, кога се покренати прашања околу Член 2 или Член 3 од ЕКЧП;¹⁹
- НТПП да има одговорност за истрагата по претставка, а којашто може да е спроведена од НТПП или полициски истражители, кога се појавува прашањето на кривична одговорност;
- НТПП или полицијата може да имаат одговорност за истрагата на претставка, а којашто може да биде спроведена од НТПП или полициски истражители, кога се поставува прашање на право или слобода според ЕКЧП, но надвор од Член 2 и Член 3, или се покренува прашање на дисциплинска одговорност;
- по претставка со која се наведува незадоволително или несоодветно полициско постапување, доколку е соодветно за истрага, да биде одговорност на полицијата и спроведено од полициски истражители;
- НТПП да има одговорност за истрага на инцидент регистриран во отсуство на претставка, а таа да може да биде спроведена од НТПП или полициски истражители.

Соодветност

67. Принципот на соодветност е разработен за да се обезбеди дека истрагите по претставки во врска со полицијата се делотворни и можат да ги изведат сторителите пред лицето на правдата.

68. Почитувањето на владеењето на правото бара истрагите за претставките поврзани со однесувањето на полициски службеник да мора да се вршат согласно истите процедури, вклучувајќи ја и заштитата за службеникот против кого е поплатата, што се применуваат кон било кој поединец осомничен за некое дело.

69. Барањата за темелна и сеопфатна истрага на претставките во врска со полицијата опфаќаат:

- да се земе целосна и точна изјава од подносителот, што ги опфаќа сите околности на нивната поплака;²⁰

19. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, §§ 337-340.

20. Види, на пример, *Cobzaru v Romania* (Апликација бр. 48254/99), Пресуда од 26 јули 2007, § 71.

- да се вложат разумни напори да се пронајдат сведоци, вклучувајќи припадници на јавноста²¹ и полициски службеници,²² со цел да се добијат целосни и точни изјави;²³
- кога може да се јават прашања на кривична одговорност, полициските службеници обвинети или осомничени за неправилно постапување треба да се интервјуираат во својство на осомничени кои имаат право на процедурални гаранции,²⁴ и да не им се дозволи да се договараат со колеги пред да го дадат својот исказ;
- да се вложат разумни напори да се обезбедат, приберат и анализираат сите судски експертизи²⁵ и медицински докази;²⁶
- линиите на распит да се следат врз основа на разумно сомневање и без занемарување на доказите што ја поткрепуваат претставката²⁷ или некритички да се прифаќаат доказите, особено сведочењата на полицајците,²⁸ против претставката;²⁹
- да се истражат претставките за полициска дискриминација или полициска злоупотреба врз основа на раса,³⁰ етничко потекло, уверување, род, родов идентитет, сексуална ориентација, попреченост, возраст или било која друга основа; и
- со оглед на тешкотиите поврзани со докажувањето на дискриминацијата, истражителите имаат дополнителна должност темелно да ги испитаат сите факти за да се откријат евентуалните мотиви за дискриминација.³¹

Неодложност

70. Принципот на неодложност ја нагласува потребата од навременост и тоа дека правичната и делотворна истрага мора да се спроведе неодложно

21. Види, на пример, *Ognyanova v Bulgaria* (Апликација бр. 46317/99), Пресуда од 23 февруари 2006, § 110.

22. Види, на пример, *Velikova v Bulgaria* (Апликација бр. 41488/98), Пресуда од 18 мај 2000, § 79.

23. Види, на пример, *Assenov v Bulgaria* (90/1997/874/1086), Пресуда од 28 октомври 1998, § 103.

24. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 330.

25. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 329.

26. Види, на пример, *Aksoy v Turkey* (100/1995/606/694), Пресуда од 18 декември 1996, § 56.

27. Види, на пример, *Aydin v Turkey* (57/1996/676/866), Пресуда од 25 септември 1997 § 98.

28. Види, на пример, *Kaya v Turkey* (158/1996/777/978), Пресуда од 19 февруари 1998, § 89.

29. Види, на пример, *Cobzaru v Romania* (Апликација бр. 48254/99), Пресуда од 26 јули 2007, § 72.

30. Види, на пример, *Nachova v Bulgaria* (Апликација бр. 43577/98 и 43579/98), Пресуда од 6 јули 2005, §§ 162-168; и препораката на Европската комисија против расизам и нетолеранција, во врска со поплаките што наведуваат расна дискриминација, *General Policy Recommendation No. 11, On Combating Racism and Racial Discrimination in Policing*, § 51.

31. Види, на пример, *Nachova v Bulgaria* (Апликација бр. 43577/98 и 43579/98), Пресуда од 6 јули 2005, §§ 160-164.

и експедитивно.³² Одложувањето може да доведе до губење на клучните докази и пропуштање да се спроведе соодветна истрага.³³

71. Пропуштањето да се спроведе истрага за претставките неопходно и со разумна експедитивност може да даде впечаток дека се нема желба да се истражува или дека постои заговор меѓу истражителот и службеникот против кого се однесува претставката со цел да се скрие неправилното постапување.³⁴ Одолговлекувањето може да биде неправично и кон службеникот против кого е поплаката и да претставува повреда на процедуралните гаранции, што може да резултира со неизведување на сторител на кривично дело пред лицето на правдата, и покрај постоење на неспорни докази.³⁵

72. Принципот на неопходност игра клучна улога во зачувувањето на довербата во владеењето на правото и почитувањето на клучните принципи на полициска работа, дека полициските службеници се отчетни пред законот и заштитени со законот, во тек на целиот процес на постапување по претставки во врска со полицијата.

73. За придржување кон принципот на неопходност се потребни:

- навремено спроведување на процедурите за известување, регистрирање и распределување;
- целосна соработка на полицијата со НТПП при истражувањето на претставките, особено за да се зачуваат доказите по сериозни инциденти и кога полициските службеници се присутни на лице место пред истражителите на НТПП;³⁶ и
- навременост во спроведувањето темелна и сеопфатна истрага и разрешување на претставката.

Под лупата на јавноста

74. Цел на принципот на испитување под лупата на јавноста е да се постигне отчетност во пракса, како и во теорија. Доверливата и чувствителна природа на претставките во врска со полицијата треба да

32. Види, на пример, *Ognyanova v Bulgaria* (Апликација бр. 46317/99), Пресуда од 23 февруари 2006, § 114.

33. Види, на пример, *Aydin v Turkey* (57/1996/676/866), Пресуда од 25 септември 1997 § 108.

34. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 330.

35. Види, на пример, *Bati v Turkey* (Апликација бр. 33097/96 и 57834/00), Пресуда од 3 јуни 2004, § 147.

36. Види, на пример, *Ramsahai v The Netherlands* (Апликација бр. 52391/99), Пресуда од 15 мај 2007, § 338.

се земе предвид, а потребниот степен на испитување од јавноста може да варира од случај до случај.³⁷

75. Принципите на испитување под лупата на јавноста и на вклученост на жртвата се тесно поврзани. Треба да постои претпоставка дека извештаите и другите документи ќе бидат обелоденети, особено на подносителот. Обелоденувањето на документи коишто ги објаснуваат причините за одлуката може да помогнат да се разбие евентуалната загриженост дека постои неказнивост за полициска злоупотреба.³⁸ Во некои случаи, по смрт или сериозни повреди за време на приведување или задржување, на пример, може да е неопходно да се спроведе јавна расправа пред судски службеник,³⁹ или да се одржи полициска дисциплинска расправа пред јавноста.

76. Без пристап кон извештаите и документите по завршувањето на процесот на постапување по претставките, на подносителите може да им биде ускратена можноста да го оспорат начинот на кој се третираа или решила нивната претставка.⁴⁰

Вклученост на жртвата

77. Принципот на вклученост на жртвата, преку обезбедување учество на подносителот во истрагата, служи за да ги заштити неговите или нејзините легитимни интереси во системот на постапување по претставки.⁴¹ Со цел да се олесни вклученоста на подносителот, без да се прејудиираат интересите на полицискиот службеник против кого е поплаката, НТПП или полицискиот службеник одговорен за постапување по претставката треба да одржува контакт со подносителот. Подносителот треба да се консултира и информира за текот на настаните во тек на целото разрешување на претставката.⁴²

78. Важно е принципот на вклученост на жртвата да е содржаен и применет делотворно, а не да е празен и формален. Интересите на подносителот, кој можеби е трауматизиран поради своето искуство, или нема доверба или не разбира како функционира системот на претставки во врска со полицијата, не се заштитени ако тој/таа има тешкотии да комуницира со полицијата или со НТПП во врска со својата претставка. Треба да се достапни поддршка за жртвата и советување за да им се помогне на трауматизираните подносителите да се справат со за нив

37. Види, на пример, *Isayeva v Russia* (Апликација бр. 5794/00, 57948/00 и 57949/00), Пресуда од 24 февруари 2005, § 213.

38. Види, на пример, *McKerr v UK* (Апликација бр. 28883/95), Пресуда од 4 мај 2001, § 338.

39. Види, на пример, *Edwards v UK* (Апликација бр. 46477/99) 14 март 2002, § 84.

40. Види, на пример, *Oğur v. Turkey* (Апликација бр. 21594/93), Пресуда од 20 мај 1999, § 92.

41. Види, на пример, *Güleç v Turkey* (54/1997/838/1044), Пресуда од 27 јули 1998, § 82.

42. Види, на пример, *Edwards v UK* (Апликација бр. 46477/99) 14 март 2002, § 84.

мачниот процес во тек на целото разрешување на нивната поплака. На подносителите треба да им се достапни и правни совети и застапување, за да се осигура дека нивните интереси се делотворно заштитени.⁴³

79. Придржувањето кон принципот на вклученост на жртвата, особено кога е достапна правна помош, ќе му даде на подносителот можност детално да ја испита постапката и да ги оспори неправедните и неделотворни практики. Исто така, тоа ќе ја зајакне независноста, со тоа што ќе се погрижи дека интересите на подносителот не се маргинализирани од интересите на моќната полициска служба.

6.5 Разрешување и ревидирање

80. При изготвувањето на извештајот од истрагата, НТПП или одговорните полициски истражители мора да применат независно и непристрасно просудување при разрешувањето на претставката и определувањето дали е таа поткрепена со доказите или не. Доколку подносителот го оспори начинот на којшто се постапувало со претставката или пак исходот на истата, треба да постои право на жалба до НТПП доколку истражувала полицијата, или по пат на судска ревизија, доколку истражувало НТПП.

81. По разрешувањето на претставката може да следат пет главни тека на постапките:

- нема натамошно постапување;
- може да се поведе кривична постапка против полицискиот службеник;
- може да се поведе дисциплинска постапка против полицискиот службеник;
- раководството на полицијата може да поведе неформална постапка против службеникот; или
- може да се воведат промени во полициската практика, како резултат на стекнатото искуство.

Подносителот треба писмено и усно да биде информиран за разрешувањето на неговата претставка.

82. Очекувањето дека ќе биде поведена кривична или дисциплинска постапка против полициски службеник против кого има докази за полициска злоупотреба е важна заштитна мерка против полициската

43. Види, на пример, препораката на Европската комисија против расизам и нетолеранција, во врска со поплаките што наведуваат расна дискриминација, *General Policy Recommendation No. 11, On Combating Racism and Racial Discrimination in Policing*, § 51.

неказнивост,⁴⁴ и е од суштествена важност за јавната доверба во системот на претставки во врска со полицијата.⁴⁵ Полициските службеници се одговорни во кривични и дисциплински постапки независно од истрагите по претставките и правата и заштитните механизми што им се на располагање се надвор од делокругот на ова Мислење. Ова е засновано врз претпоставката дека службениците се подлжни на стандардни кривични постапки, кои подразбираат соодветни процедурални гаранции и дека дисциплинската одговорност е во надлежност на полициската служба.

83. Еден модел за водење на кривични и дисциплински постапки против полициските службеници што произлегува од претставките е по нив да се постапува согласно стандардните постапки во системот на кривична правда или полициските дисциплински постапки. Кога постојат докази што би можеле да доведат до покренување постапка, НТПП треба да го препрати извештајот од истрагата до органите за кривично гонење, за да одлучат дали да поведат кривична постапка, како и до полицијата, за да одлучи дали да поведе дисциплинска постапка.

84. Обвинителскиот орган и полицијата треба да ги земат предвид препораките содржани во извештајот на истражителот по претставките кога ќе определуваат дали да се поведат или не кривична или дисциплинска постапка. Обвинителскиот орган, полицијата и НТПП треба да дадат образложение за сите одлуки поврзани со кривичните и дисциплинските постапки за кои тие се одговорни.⁴⁶

85. Во некои земји – членки постои загриженост дека блиските работни односи меѓу полицијата и обвинителските власти во стандардните кривични постапки може да ја поткопаат независноста и непристрасноста во обвинителската пракса. Главна причина за загриженост е тоа што соработката меѓу полициските истражители и правниците од обвинителството може да ѝ наштети на независноста на обвинителите кога работат на предмет против полициски службеници. Во обид за справување со овој проблем, во некои јурисдикции се основани специјални органи за кривично гонење, со сопствени истражители, за да ги истражуваат претставките против полициските службеници и да водат кривични постапки.

86. Овој тип на независен полициски обвинителски систем може да се прилагоди кон системот на претставки во врска со полицијата којшто функционира под закрила на НТПП. Следејќи го примерот на определени европски омбудсмански институции што поседуваат

44. Стандарди на КСТ (CPT), Поглавје IX., § 31.

45. Види, на пример, *Guja v Moldova* (Апликација бр. 14277/04), Пресуда од 12 февруари 2008, § 88.

46. Види, на пример, *McKerr v UK* (Апликација бр. 28883/95), Пресуда од 4 мај 2001, § 157.

овластувања самите да поведат постапка пред судот, на НТПП може да му дадат слични овластувања да поднесе кривична пријава по завршување на своите истраги по претставките. Природно, уставниот и правниот систем во сила во секоја од земјите-членки би играле важен дел во проценката на остварливоста на ваквиот аранжман. Особено внимание треба да се посвети на расположливоста на заштитните механизми и заштитата на правата на полициските службеници како обвинети во кривични постапки.

87. Поуки може да се извлечат од сите претставки. Дури и кога ќе се утврди дека подносителот немал оправдана причина за поплаката, можно е да се научи нешто за природата на односите меѓу полицијата и заедницата. Статистичкото и емпириското истражување и анализата на претставките се од клучна важност за демократската и отчетна полициска работа. Бидејќи НТПП се лоцира токму на точките каде се пресекуваат полициската работа и искуството на заедницата, тоа може на полицијата и на јавноста да им даде поткрепени совети за тоа како да се подобри делотворноста на полициската работа и односите меѓу полицијата и заедницата. Доколку, по заклучоците по некоја претставка или по истражување и анализа, било полицијата или НТПП сметаат дека е соодветно да се применат некои од научените лекции, тоа треба да се случи во консултации со другата страна.

Референци

Council of Europe Commissioner for Human Rights (2007), *There must be no impunity for police violence*, Viewpoint 3 декември 2007, може да се најде на www.commissioner.coe.int

Council of Europe Commissioner for Human Rights (2008), *Report of the Expert Workshop 'Police Complaints Mechanisms: Ensuring Independence and Effectiveness'*, CommDH(2008)16, може да се најде на www.commissioner.coe.int

Council of Europe (2001), *European Code of Police Ethics*, Recommendation Rec (2001)10 of the Committee of Ministers to member States (усвоена од Комитетот на Министри на 19 септември 2001 на 765тиот состанок на Замениците на Министрите)

Council of Europe – Committee for the Prevention of Torture or Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2006), *Стандарди на КСТ (CPT): 'Substantive' sections of the CPT's General Reports*, CPT/Inf (2002) 1 – Rev. 2006

Council of Europe – European Commission Against Racism and Intolerance (2007), *General Policy Recommendation no. 11: On Combating Racism and Racial Discrimination in Policing*

Council of Europe – Joint Informal Working Group on Police and Human Rights (2000), *Policing in a Democratic Society: Is your police service a human rights champion?*

Organization for Security and Co-operation in Europe (2008), *Guidebook on Democratic Policing by the Senior Police advisor to the OSCE General Secretary*

United Nations (1979), Resolution 169 of the 34th Session of the General Assembly, 34/169. *Code of Conduct for Law Enforcement Officials*

United Nations General Assembly (1993) *Principles relating to the status and functioning of national institutions for the protection and promotion of human rights* (Paris Principles) annexed to UN General Assembly Resolution on national institutions for the promotion and protection of human rights (A/RES/48/134, 85^{та} Пленарна седница од 20 декември 1993)

United Nations International Police Task Force (1996) *Commissioner's Guidance for Democratic Policing in the Federation of Bosnia-Herzegovina*.

Независниот и делотворен систем за поплаки во врска со полицијата е од темелна важност за работењето на демократска и отчетна полициска служба. Независното и делотворно разрешување на поплаките ја јакне довербата на јавноста во силите на редот и се грижи да нема неказливост за пречекорувањето на овластувањата или за злоставувањето. Независно тело за постапување по поплаките против полицијата претставува клучен елемент на ваквиот систем.

Ова мислење се потпира врз петте принципи за делотворна истрага на поплаките во врска со службениците од органите на редот што се развиени во судската пракса на Европскиот суд за човекови права, за истрага на сериозни инциденти поврзани со органите за спроведување на законот, а во контекст на Член 2 и Член 3 од Европската конвенција за човекови права: независност, соодветност, итност, под лупата на јавноста и вклученост на жртвата. Мислењето посочува дека очекувањата дека ќе се поведе кривична или дисциплинска постапка против полициски службеник за кого има докази за пречекорување на овластувањата или погрешно постапување е важна заштита против неказливоста и е суштествена за јавноста да има доверба во системот на поплаки во врска со полицијата.